

VALUTARESERVENE

Forvaltningen av valutareservene

3 | 2023

NOVEMBER 2023

RAPPORT FOR
TREDJE KVARTAL 2023

1 FORVALTNINGEN AV VALUTARESERVENE

Valutareservene skal være tilstrekkelig likvide til å kunne benyttes til transaksjoner i valutamarkedet som ledd i gjennomføringen av pengepolitikken eller ut fra hensynet til finansiell stabilitet og for å møte Norges Banks internasjonale forpliktelser. Forvaltningen av valutareservene rettes inn mot å oppnå høyest mulig avkastning innenfor de rammer som gjelder for forvaltningen. Reservene deles inn i en aksjeportefølje, en renteportefølje og en petrobufferportefølje. Valutareservene kan plasseres i kontant-innskudd, statssertifikater, statsobligasjoner og aksjer notert på en regulert og anerkjent markedsplass.

Renteporteføljens referanseindeks er en markedsverdivektet indeks av alle nominelle statsobligasjoner med gjenværende løpetid fra 1 måned til 10 år utstedt av Frankrike, Japan, Kina, Storbritannia, Tyskland og USA. Aksjeporteføljens referanseindeks er en markedsverdivektet skattejustert, global aksjeindeks for mellomstore og store selskaper som er begrenset til ni valutaer. Den strategiske aksjeandelen av den samlede aksje- og renteporteføljen er 20 prosent.

Formålet med petrobufferporteføljen er å sørge for hensiktsmessig håndtering av statens behov for veksling mellom utenlandsk valuta og norske kroner, samt foreta overføringer til/fra SPU. Petrobufferporteføljen plasseres i kortsiktige renteinstrumenter. Det er ikke fastsatt noen referanseindeks for petrobufferporteføljen.

HOVEDPUNKTER FRA TREDJE KVARTAL 2023

- Valutareservenes markedsverdi var ved utgangen av tredje kvartal 702,5 milliarder kroner, en reduksjon på 25,2 milliarder kroner siden forrige kvartal.
- Valutareservenes avkastning var -0,7 prosent målt i internasjonal valuta. Aksjeinvesteringene hadde en avkastning på -2,6 prosent, mens avkastningen til renteinvesteringene var -0,2 prosent. Målt i norske kroner var valutareservenes avkastning -2,8 prosent.
- Valutareservenes størrelse og likviditet anses som tilstrekkelig til å møte Norges Banks beredskapsbehov og internasjonale forpliktelser.

INTERNASJONAL VALUTA

Valutareservene holdes for beredskapsformål. Kronekursbevegelser påvirker egenkapitalen til Norges Bank, men ikke bankens evne til å oppfylle forpliktelser i valuta. Petrobufferporteføljen, som ikke holdes for valuta-beredskap, holdes utenfor avkastningsmålingen.

Valutareservene

Valutareservenes markedsverdi var 702,5 milliarder kroner ved utgangen av kvartalet. Verdien ble redusert med 25,2 milliarder i kvartalet. Avkastning målt i internasjonal valuta og sterkere kronkurs reduserte verdien med henholdsvis 4,8 og 14,8 milliarder kroner. Netto tilførsel var -5,7 milliarder kroner, i hovedsak fra petrobufferporteføljen.

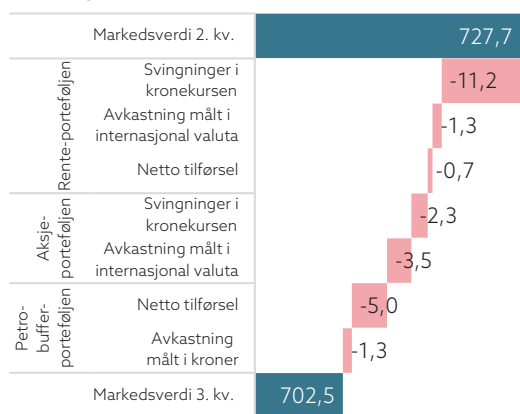
Tabell 1-1 Markedsverdier

	3. kvartal 2023				Hittil i 2023			
	Rente- investeringer	Aksje- investeringer	Petrobuffer- porteføljen	Valuta- reservene	Rente- investeringer	Aksje- investeringer	Petrobuffer- porteføljen	Valuta- reservene
<i>I milliarder kroner</i>								
Markedsverdi ved inngang	518,3	139,9	69,6	727,7	472,0	110,4	32,0	614,4
Markedsverdi ved utgang	505,0	134,2	63,3	702,5	505,0	134,2	63,3	702,5
Endring i markedsverdi	-13,2	-5,8	-6,2	-25,2	33,1	23,7	31,4	88,1
Netto tilførsel	-0,7	0,0	-5,0	-5,7	-3,1	0,0	21,5	18,4
Avkastning målt i kroner	-12,5	-5,8	-1,3	-19,6	36,1	23,7	9,9	69,7

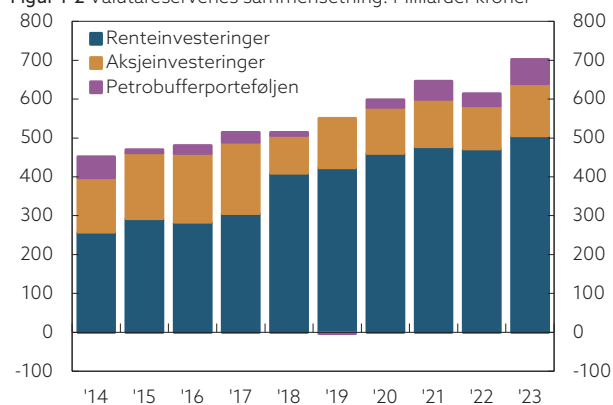
Tabell 1-2 Detaljer for rente- og aksjeinvesteringene

	3. kvartal 2023			Hittil i 2023		
	Rente- investeringer	Aksje- investeringer	Sum	Rente- investeringer	Aksje- investeringer	Sum
<i>I milliarder kroner</i>						
Avkastning målt i kroner			-18,3	36,1	23,7	59,8
Avkastning målt i internasjonal valuta		-1,3	-4,8	3,0	16,0	19,1
Svingninger i kronkursen		-11,2	-13,5	33,1	7,7	40,8
<i>I prosent</i>						
Avkastning målt i internasjonal valuta	-0,2	-2,6	-0,7	0,7	13,6	3,2
Avkastning målt i kroner	-2,4	-4,1	-2,8	7,6	21,5	10,3
Relativ avkastning målt i kroner	0,01	-0,01	-	0,03	0,02	-
Forventet relativ volatilitet målt i kroner (annualisert)	0,02	0,07				

Figur 1-1 Endring i markedsverdier. Milliarder kroner

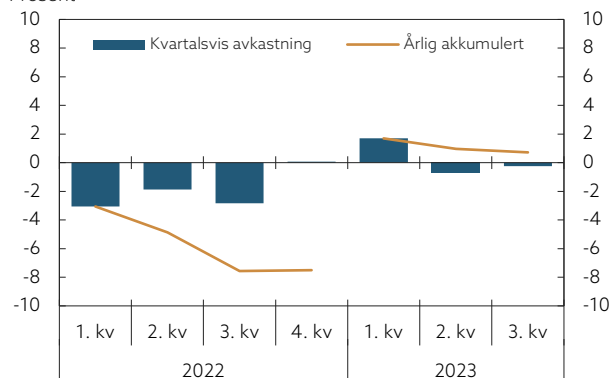
Figur 1-2 Valutareservenes sammensetning. Milliarder kroner

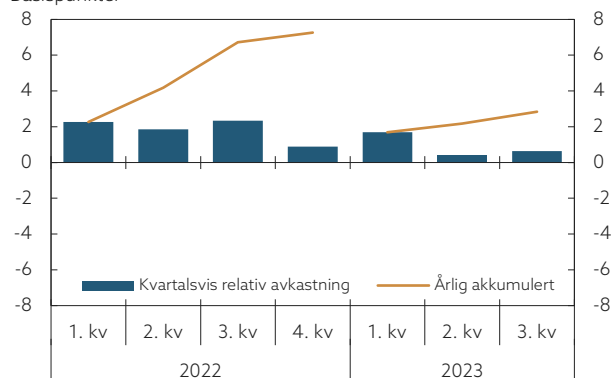
Renteinvesteringer

Markedsverdien av renteinvesteringene var 505,0 milliarder kroner ved utgangen av kvartalet, ned 13,2 milliarder kroner fra forrige kvartal. Sterkere kronekurs reduserte verdien med 11,2 milliarder kroner, mens avkastning målt i internasjonal valuta reduserte verdien med 1,3 milliarder kroner, tilsvarende -0,2 prosent. Netto tilførsel til renteporteføljen var -0,7 milliarder kroner som følge av IMF-transaksjoner.

Figur 1-3 Avkastning målt i internasjonal valuta. Renteinvesteringer. Prosent

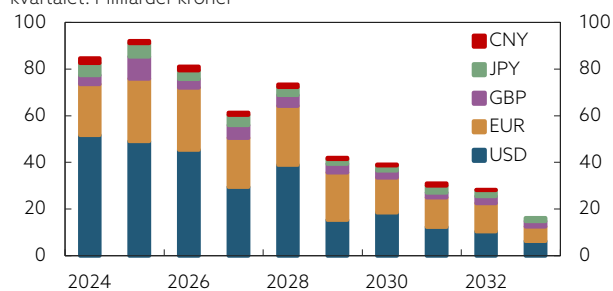
Figur 1-4 Relativ avkastning i kroner. Renteinvesteringer. Basispunkter

Tabell 1-3 Renteinvesteringene fordelt på valuta. Per utgangen av kvartalet. Markedsverdi i milliarder kroner

	Markedsverdi	Andel	Durasjon	Yield
Totalt	505,02	100,00 %	3,54	3,96
CNY	10,10	2,00 %	3,59	2,42
EUR	172,12	34,08 %	3,96	3,19
GBP	35,48	7,03 %	3,85	4,46
JPY	35,57	7,04 %	4,08	0,24
USD	251,75	49,85 %	3,13	5,00

Figur 1-5 Forfall av hovedstol og kupong per år. Per utgangen av kvartalet. Milliarder kroner

USA Amerikanske statsrenter steg i tredje kvartal. Rentekurven endte mindre invertert; toårsrentene steg 15 basispunkter, mens tiårsrenten steg nær 75 basispunkter. Den amerikanske sentralbanken hevet styringsrenten med 25 basispunkter i perioden. Investeringene i amerikanske dollar hadde en avkastning på om lag -0,4 prosent i kvartalet.

EUROPA Korte europeiske statsrenter endte kvartalet om lag uendret mens tiårsrenten steg 45 basispunkter. ECB hevet styringsrenten to ganger i løpet av perioden. Investeringene i euro hadde en avkastning på -0,4 prosent i kvartalet, hovedsakelig som følge av oppgangen i lange renter.

STORBRITANNIA Korte britiske renter falt med nesten 70 basispunkter i tredje kvartal. Lengre renter var lite endret i kvartalet. Bank of England

hevet styringsrenten med 25 basispunkter til 5,25 prosent i august og holdt den uendret i september. Investeringene i britiske pund hadde en avkastning på 2,3 prosent.

JAPAN Japanske statsrenter steg uvanlig mye i løpet av tredje kvartal, og lange renter steg mer enn de korte. Bank of Japan videreførte den pengepolitiske innretningen med rentekurvekontroll og negative renter. Investeringer i japanske yen hadde en avkastning på -1,0 prosent i løpet av kvartalet, som følge av renteoppgangen

KINA Kinesiske renter steg noe i tredje kvartal. Korte renter steg mer enn lange renter. Investeringer i kinesiske yuan oppnådde en avkastning på 0,4 prosent i kvartalet som følge av løpende inntekter.

Aksjeinvesteringer

Aksjeporteføljens markedsverdi var 134,2 milliarder kroner ved utgangen av tredje kvartal, en reduksjon på 5,8 milliarder kroner fra forrige kvartal. Avkastning i internasjonal valuta og sterkere kronekurs reduserte markedsverdien med henholdsvis 3,5 milliarder kroner og 2,3 milliarder kroner.

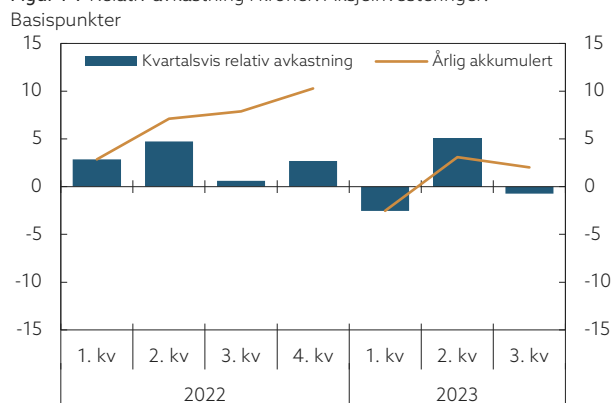
Aksjeporteføljens avkastning var -2,6 prosent i tredje kvartal, målt i internasjonal valuta. Europeiske aksjer hadde en avkastning på -4,2 prosent, nordamerikanske aksjer -2,3 prosent, og asiatiske aksjer hadde en avkastning på -0,4 prosent.

Aksjer innen kraft- og vannforsyning hadde den svakeste avkastningen i tredje kvartal med -8,1 prosent. Teknologisektoren ga det største negative bidraget til porteføljens avkastning med -0,8 prosentpoeng, sektoren hadde en avkastning i kvartalet på -3,3 prosent. Aksjer innen energi-sektoren hadde den sterkeste avkastningen i kvartalet med 9,4 prosent.

Figur 1-6 Avkastning målt i internasjonal valuta. Aksjeinvesteringer.

Figur 1-7 Relativ avkastning i kroner. Aksjeinvesteringer.

Tabell 1-4 Aksjeinvesteringer fordelt på industri. Per utgangen av kvartalet. Milliarder kroner

	Markedsverdi	Andel
Materialer	4	3 %
Varige forbruksvarer	20	15 %
Konsumvarer	8	6 %
Energi	5	4 %
Finans	18	14 %
Helse	18	13 %
Industri	17	13 %
Eiendom	3	2 %
Teknologi	34	25 %
Telekommunikasjon	3	3 %
Kraft	3	2 %

Tabell 1-5 Aksjeinvesteringer fordelt på valuta. Per utgangen av kvartalet. Milliarder kroner

	Markedsverdi	Andel
AUD	3	2 %
CAD	3	2 %
CHF	4	3 %
DKK	1	1 %
EUR	13	9 %
GBP	5	4 %
JPY	10	8 %
SEK	1	1 %
USD	94	70 %

Petrobufferporteføljen

Markedsverdien av petrobufferporteføljen var 63,3 milliarder kroner ved utgangen av tredje kvartal, en reduksjon på 6,2 milliarder kroner i kvartalet. I løpet av kvartalet ble det kjøpt valuta fra SDØE for 66,9 milliarder kroner og det ble overført valuta tilsvarende 139,0 milliarder kroner til SPU. Samtidig kjøpte Norges Bank valuta i markedet tilsvarende 67,1 milliarder kroner. Porteføljens avkastning var -1,3 milliarder, i hovedsak som følge av sterkere kronekurs.

Finansiell risiko

Valutareservene er plassert i utenlandsk valuta, mens Norges Banks gjeldsposter hovedsakelig er i norske kroner. Utviklingen i kronekursen har derfor stor betydning for Norges Banks resultat målt i kroner. En styrking av kronen reduserer kroneverdien av valutareservene, mens en svekkelse av kronen øker kroneverdien. For beredskapsformål vil valutareservenes kroneverdi derimot være av underordnet betydning. Finansiell risiko knyttet til valutareservene, sett bort i fra endringer i kroneverdien, består av markeds-, kreditt- og motpartsrisiko.

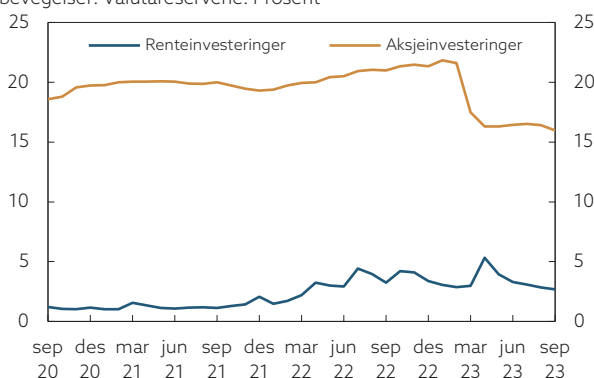
FORVENTET RELATIV VOLATILITET

I hovedstyrets prinsipper for valutareservene er maksimal forventet relativ volatilitet satt til 50 basispunkter for henholdsvis rente- og aksjeporteføljen. Det innebærer at avkastningen til porteføljen relativt til referanseindeksen forventes å ligge innenfor ± 50 basispunkter i to av tre år.

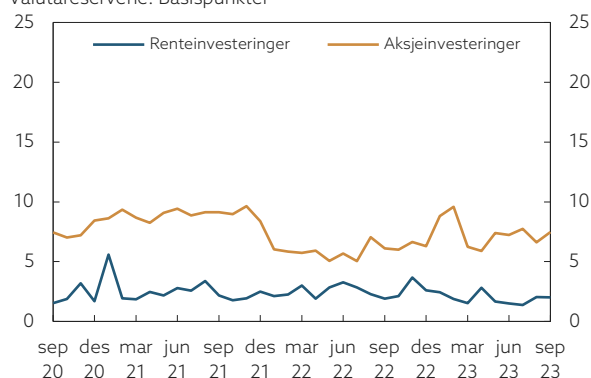
Reservenes markedsrisiko bestemmes av sammensetningen av investeringene og svingninger i aksjekurser, rentenivå og kredittrisikopåslag. For aksje- og renteinvesteringer var forventet absolutt volatilitet, ekskludert kronekursbevegelser, henholdsvis 16,0 og 2,7 prosent ved utgangen av kvartalet. Både aksje- og renteporteføljen forvaltes indekxnært. Forventet relativ volatilitet var ved utgangen av kvartalet 0,07 og 0,02 prosentpoeng for henholdsvis aksje- og renteinvesteringene.

Kreditt- og motpartsrisiko er definert som risiko for tap knyttet til at en utsteder eller motpart ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser. Obligasjons- og sertifikatinvesteringene i valutareservene har lav kredittisiko. Den laveste kredittvurderingen fra de tre største kredittvurderingsbyråene Fitch, Moody's og Standard & Poor's tilsvarer for tysk stat AAA, amerikansk stat AA+, fransk stat AA-, britisk stat AA-, kinesisk stat A+ og japansk stat A.

Figur 1-8 Forventet absolutt volatilitet, ekskludert kronekursbevegelser. Valutareservene. Prosent

Figur 1-9 Forventet relativ volatilitet, inkludert kronekursbevegelser. Valutareservene. Basispunkter

2 FORPLIKTELSER TIL IMF

Etter sentralbankloven skal Norges Bank oppfylle forpliktelsene som følger av Norges medlemskap i Det internasjonale valutafondet (IMF). Medlemskapet innebærer en stående forpliktelse til å stille valuta til disposisjon for fondets utlån til medlemsland.

Forpliktelsene gjennom kvoten, New Arrangements to Borrow (NAB), bilaterale avtaler og Poverty Reduction and Growth Trust (PRGT)¹ var på 10 823 millioner SDR² per 30. september 2023. Ved utgangen av kvartalet hadde IMF trukket 1 682 millioner SDR. Samlet gjenstående trekkadgang på ordningene er 9 448 millioner SDR. Forpliktelsen gjennom kvoten er en følge av medlemskapet i IMF og gjelder for alle medlemslandene, men det er frivillig å delta i finansieringen av IMF's ulike innlånsordninger. Valuta-reservenes størrelse og likviditet vurderes som tilstrekkelig til å møte Norges Banks internasjonale forpliktelser.

Tabell 2-1 Detaljer på låneordninger. Tall i tusen SDR

	Kapitalinnskudd / forpliktelse	Utestående trekk	Gjenstående trekkadgang	Endring i utestående trekk	
				3. kvartal 2023	2023
Sum	10 823 080	1 682 244	9 448 174	-30 069	239 500
Kvotest	3 754 700	1 069 219	2 685 481	-30 069	-23 662
NAB	3 933 380	11 362	3 922 018	0	-7 400
Bilaterale lån	2 585 000	0	2 585 000	0	0
PRGT ¹	550 000	601 663	255 675	0	270 562

Tabell 2-2 Detaljer på SDR-beholdning. Tall i tusen SDR

	Tildelte SDR	Beholdning SDR	Rest frivillig kjøp	Endring i beholdning SDR	
				3. kvartal 2023	2023
SDR-beholdning	5 161 781	5 499 252	2 243 419	114 441	25 455

RENTE PÅ ORDNINGENE

Norges Bank mottar SDR-renten på reserveposisjonen³, NAB, PRGT og beholdning av SDR og betaler SDR-renten på tildelt SDR. SDR-renten er et vektet gjennomsnitt av tremåneders statsrenter i de land/valutaområder som inngår i SDR-kurven. SDR-renten har et gulv på 0,05 prosent. For reserveposisjonen kommer det et fradrag i renten for eventuell byrdefordeling⁴. Under byrdefordelingsmekanismen deler debitor- og kreditor-medlemmer kostnaden for forfalte forpliktelser på utestående kreditt hos IMF gjennom en justering av renten.

¹ Forpliktelsene inkluderer 2020 og 2022-avtalen under PRGT, men ikke 2010- og 2016-avtalen da disse ikke lenger kan trekkes på. Det samme er tilfelle for samlet gjenstående trekkadgang. Trukket beløp inkluderer alle avtalene.

² Special Drawing Rights – IMF's spesielle trekkrettigheter. SDR er et instrument IMF kan bruke for å tildele internasjonal likviditet. Verdien av SDR blir utregnet av en valutakurv av amerikanske dollar, euro, japanske yen, britiske pund og kinesiske Yuan. Per 30.9 var 1 SDR = 13,98 NOK.

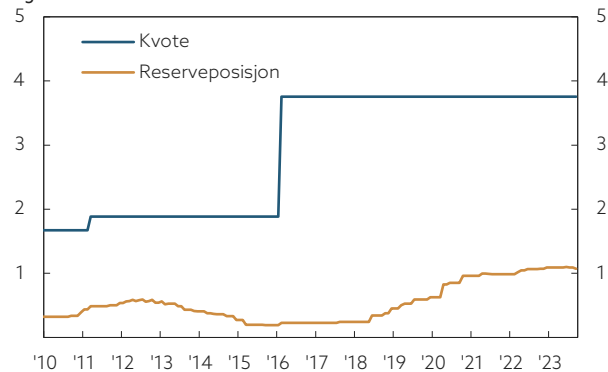
³ Reserveposisjonen er lik trukket beløp av vår kvote og tilsvarer differansen mellom kvoten og IMF's kroneinnskudd i Norges Bank.

⁴ Grunnlaget for beregningen er reserveposisjonen fratrukket 60 millioner SDR. Fradraget skyldes at før 1978 inngikk kun 75 prosent av kvoten i beregningen.

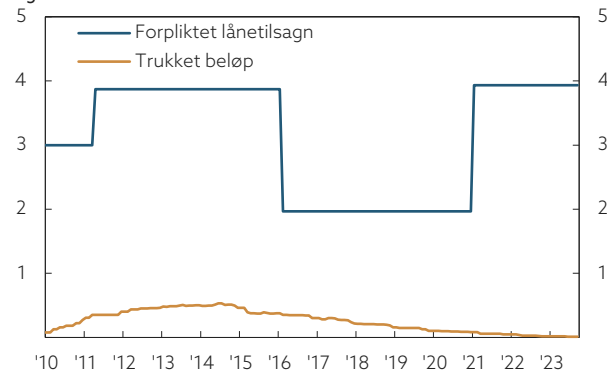
KVOTER er IMF's hovedkilde til finansiering. Hvert medlem av IMF er tildelt en kvote som i hovedsak er basert på medlemslandets relative posisjon i verdensøkonomien. Norges kvote er på 3 755 millioner SDR. Trukket beløp ble redusert med 30 millioner SDR i kvartalet, se tabell 2-1 og figur 2-1.

NAB utgjør IMF's andrelinjeforsvar. Gjennom NAB står en rekke medlemsland og institusjoner klare til å låne ytterligere midler til IMF. IMF's styre må særskilt beslutte aktivering av NAB før nye utlån kan finansieres ved trekk på denne ordningen. Det er staten, ved Finansdepartementet, som er avtalepart til IMF. Forpliktelser gjennom utlånsprogrammet utgjør 3 933 millioner SDR. Utestående trekk var uendret i kvartalet, se tabell 2-1 og figur 2-2.

Figur 2-1 Kvote. Milliarder SDR

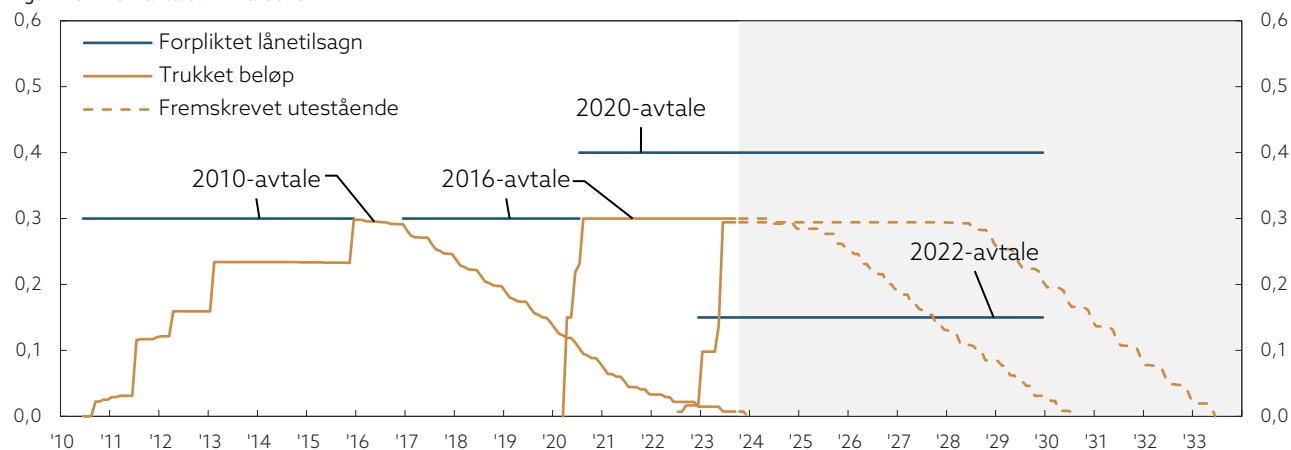
Figur 2-2 NAB. Milliarder SDR

BILATERALE LÅNEAVTALER fungerer som IMF's tredjelinjeforsvar etter kvoter og NAB. Gjeldende låneavtale trådte i kraft 1. januar 2021 med en trekkadgang på 2 585 millioner SDR. Avtalen ble i august forlenget med ett år til 31. desember 2024. Det var ved utgangen av kvartalet ikke trukket midler på denne ordningen. Det er Norges Bank som er IMF's avtalepart i den bilaterale låneavtalen. Norges Banks låneavtaler med IMF skal godkjennes av Finansdepartementet, jf. sentralbankloven § 3-10 (2).

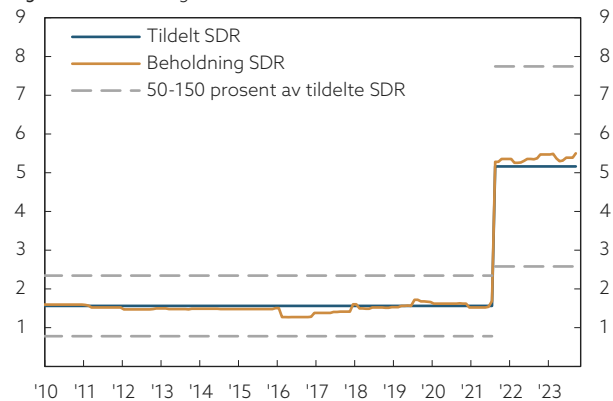
PRGT Finansdepartementet har låneavtaler med PRGT, som står for IMF's utlånsordninger for lavinntektsland. Norge inngikk i 2010 og 2016 låneavtaler på 300 millioner SDR hver. Disse lånene er trukket fullt ut og under avtalene vil det kun komme tilbakebetalinger, se tabell 2-1 og figur 2-3. I 2020 ble det inngått en låneavtale på 400 millioner SDR. Det ble ikke trukket på denne avtalen i løpet av kvartalet. I desember 2022 ble ytterligere en låneavtale på 150 millioner SDR inngått. Denne avtalen er ikke trukket på ved utgangen av kvartalet. Norges Bank er agent for lånene til PRGT og ivaretar forpliktelsene.

Figur 2-3 PRGT-avtaler. Milliarder SDR

BEHOLDNINGEN AV SDR er tildelt medlemslandene av IMF. Medlemsland, IMF og «prescribed holders»⁵ kan endre sin beholdning av SDR ved kjøp/salg av hverandre. Enkelte medlemsland og prescribed holders har avtaler med IMF om å delta i en vekslingsordning for SDR slik at det skal eksistere et likvid SDR-marked. Norges Bank inngikk i 2009 en slik avtale med IMF om frivillig kjøp og salg av SDR så lenge beholdningen er innenfor 50-150 prosent av tildelt SDR. Norges Banks beholdning skal dermed være mellom 2 581 og 7 743 millioner SDR. Kjøp av SDR belastes valutareservene. Avtalen innebærer også en rett for Norges Bank til å selge SDR. I kvartalet har beholdningen økt med 114 millioner SDR. Norges beholdning av SDR ved utgangen av kvartalet var 5 499 millioner SDR, se tabell 2-2 og figur 2-4.

Figur 2-4 Beholdning av SDR. Milliarder SDR

⁵ «Prescribed holders of SDR» er 20 institusjoner autorisert av IMF's styre til å eie SDR, men de tildeles ikke SDR. Blant prescribed holders er fire sentralbanker for valutaunioner (European Central Bank, Bank of Central African States, Central Bank of West African States og Eastern Caribbean Central Bank), tolv utviklingsbanker (African Development Bank, African Development Fund, Asian Development Bank, Caribbean Development Bank, Development Bank of Latin America, European Bank for Reconstruction and Development, Inter-American Development Bank, International Bank for Reconstruction and Development, International Development Association, Islamic Development Bank, Nordic Investment Bank og International Fund for Agricultural Development) og fire «intergovernmental monetary institutions» (Arab Monetary Fund, Bank of International Settlements, European Investment Bank og Latin American Reserve Fund).

VEDLEGG NØKKELTALL

Tabell 1 Nøkkeltall ved utgangen av kvartalet. Annualiserte tall målt i internasjonal valuta. Prosent

	Siste år	Siste 3 år	Siste 5 år	Siste 10 år
Avkastning på valutareservene	4,57	-0,08	1,39	3,29
<i>Renteinvesteringer</i>				
Avkastning på renteinvesteringer	0,80	-2,82	-0,28	0,58
Avkastning på referanseindeksen	0,76	-2,86	-0,29	0,59
Relativ avkastning	0,04	0,03	0,00	-0,01
<i>Aksjeinvesteringer</i>				
Avkastning på aksjeinvesteringer	21,73	9,89	8,63	10,23
Avkastning på referanseindeksen	21,68	9,75	8,57	10,10
Relativ avkastning	0,05	0,13	0,06	0,13

Tabell 2 Durasjon og yield på renteinvesteringene. Siste fem kvartaler

	3. kv. 2023	2. kv. 2023	1. kv. 2023	4. kv. 2022	3. kv. 2022
Durasjon	3,54	3,58	3,61	3,59	3,64
CNY	3,59	3,55	3,43	3,47	3,50
EUR	3,96	4,00	4,02	3,96	4,04
GBP	3,85	3,90	3,97	3,94	3,97
JPY	4,08	4,05	3,99	4,19	4,18
USD	3,13	3,18	3,23	3,21	3,26
Yield	3,96	3,73	3,23	3,33	3,06
CNY	2,42	2,29	2,48	2,49	2,25
EUR	3,19	2,95	2,63	2,61	1,89
GBP	4,46	5,04	3,69	3,52	4,06
JPY	0,24	0,04	0,05	0,19	0,04
USD	5,00	4,64	4,05	4,27	4,18